

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2020

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Θέματα και Απαντήσεις

Επιμέλεια: Ομάδα Φιλολόγων

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΩΘΗΣΗ
Αφειτηρία το μέλλον

ΓΥΜΝΑΣΙΟ / ΛΥΚΕΙΟ
ΩΘΗΣΗ
Αφειτηρία το μέλλον

ΩΘΗΣΗ
Αφειτηρία το μέλλον

ΩΘΗΣΗ
Αφειτηρία το μέλλον

<http://www.othisi.gr>

Δευτέρα, 15 Ιουνίου 2020
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Το γιατρικό της αμόλυντης λογοτεχνίας

Το διάβασμα είναι μια από τις πιο μοναχικές τέχνες. Προσωπικά το θεωρώ μία δημιουργική ενασχόληση. Να μπορείς να συγκεντρώνεσαι πάνω σε ένα κείμενο, να το αφουγκράζεσαι αλλά και να το κάνεις δικό σου. Η προσωπική ανάγνωση απαιτεί συνήθως μια εσωτερική απομόνωση και όχι να σου επιβάλλεται εξωτερικά.

Έφηβος, όταν αρρώσταινα, καθόμουν στο σπíti και αποτελειώνω ένα ολόκληρο μυθιστόρημα. Μάλιστα μια φορά «ανέβασα πυρετό» παραπάνω, για να τελειώσω το «Ανθρώπινο κτήνος» του Ζολά – το θυμάμαι ακόμη.

Στα κοινωνικά δίκτυα πολλοί αναφέρουν ότι δεν μπορούν να συγκεντρωθούν σε ένα βιβλίο. Για εμένα, που το διάβασμα ήταν μια καθημερινότητα, εξακολουθεί να παραμένει, αλλά οι περιστάσεις το καθιστούν ακόμη πιο αδέσμευτο.

Τώρα, περισσότερο από ποτέ, αναζητώ την ουσία της ανάγνωσης. Αυτή η ουσιαστική ανάγνωση δεν έχει ανάγκη καμιάς επίδειξης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Δεν ασκώ πρωταθλητισμό ανάγνωσης ούτε διεκδικώ τον τίτλο του εκλεκτού αναγνώστη. Επανέρχομαι στην εφηβεία μου, χάνομαι μέσα στο κείμενο και ας είναι ό,τι θέλει.

Κρατώντας το βιβλίο στο χέρι αισθάνομαι μια τρυφερότητα, μια σιγουριά, λες και εγείρονται οι συγγραφείς και συνομιλούν μαζί μου. Δεν βιάζομαι να αποτελειώσω πολλά βιβλία. Οι ώρες του διαβάσματος είναι διάσπαρτες σε όλη τη διάρκεια της μέρας και της νύχτας που τείνουν να ενοποιηθούν σε έναν αλλόκοτο χωροχρόνο.

Αφοσιώνομαι στο κείμενο. Αν στην εφηβεία μου έκλεβα χρόνο για διάβασμα, τώρα –τι ειρωνεία!– ο χρόνος αυτός ξανακερδίζεται.

Και να η θαυματουργή ίαση της λογοτεχνίας. Τέτοια κείμενα έρχονται και γιατρεύουν την ψυχή. Χαμένοι και σωσμένοι χαρακτήρες σε παρασύρουν με τις ιστορίες τους. Γιατί η λογοτεχνία είναι αμόλυντη, κανένας ιός δεν θα τη μεταλλάξει,

θα είναι πάντα εκεί και τα λογοτεχνικά αντισώματα θα μεταμορφώνουν τις ψυχές μας και θα μας σπλίζουν με κουράγιο.

Ο Θεόδωρος Γρηγοριάδης είναι συγγραφέας. Το κείμενο δημοσιεύτηκε στον ημερήσιο τύπο (διασκευή).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Γράφειν

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Από τότε που ο καθένας μας εισέρχεται μέσα στη ροή του χρόνου, αρχίζει να γράφει. Γράφει μες στη μνήμη του, γράφει με το χέρι του, γράφει με τα έργα του. Διαισθάνεται πως η γραφή αυτή θα αντισταθεί, αν δεν ακυρώσει, το φευγαλέο της ύπαρξής του μέσα στον κόσμο. Και πως θα «σώσει» από την καταστροφική λήθη και τον ίδιο, και τους άλλους και την Ιστορία.

Πριν ακόμη το παιδί αρχίσει να γράφει, πριν του μάθουν, όσοι γνωρίζουν, να γράφει, έχει κιάλας εγγράψει στην τρυφερή μεμβράνη της μνήμης του τις πρώτες του εντυπώσεις από τη ζωή. Έχει γράψει μέσα στην καρδιά του, με στοργή κι εμπιστοσύνη, τους δικούς του, αρχίζει να γράφει τους οικείους του, τους συγγενείς του, κατόπιν τους φίλους του. Κι όσο προχωρεί μέσα στον χρόνο παλεύει να καταγράψει όλο τον κόσμο που γνωρίζει, τον κόσμο του. Αυτές οι πράξεις της γραφής του προσβάλλονται κάθε τόσο από τη λήθη, οι γραφές κατατρώνονται από τον χρόνο, όπως εκείνες που χάραζαν οι παλιοί άνθρωποι στα μάρμαρα. Και όσο βαραίνει μέσα και πάνω του ο χρόνος, τόσο ο καθένας προσπαθεί να περιφρουρήσει τις γραφές του βίου του, ώστε να αναγιγνώσκονται εύκολα. «Σ' έχω γράψει στην καρδιά μου», «είναι γραμμένο στη μνήμη μου», «απομένει ανεξίτηλο μέσα μου» εκφράσεις της καθημερινής ζωής- αυτής που φεύγει, αυτής που ανασπά από τον κόσμο τους δικούς μας, τους συγγενείς και φίλους.

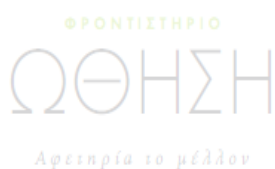
Πλάσματα γεννημένα για να γράφουν οι άνθρωποι, όλοι οι άνθρωποι. Κι ανάμεσά τους πολλοί που κατορθώνουν να γράψουν το όνομά τους σε μια οικογένεια, σε μια επιχείρηση, σ' ένα επάγγελμα. Μέσα στην Ιστορία του κόσμου, οι φημισμένοι, οι άξιοι, οι μεγάλοι οι ήρωες. Μέσα στην Ιστορία των Επιστημών, οι σπουδαίοι. Μέσα στην Ιστορία της Εκκλησίας, οι άγιοι. Μέσα στην Ιστορία των Γραμμάτων, οι αυθεντικοί συγγραφείς. Όλοι αυτοί, καθένας με τον τρόπο του, γράφουν.

Από όλους ωστόσο τους ανθρώπους που το θείο ριζικό τους είναι να γράφουν, εκείνοι που γράφουν μ' έναν τρόπο πασιφανή, επίσημο, είναι οι συγγραφείς. Ποητές, στοχαστές, μυθιστοριογράφοι γράφουν και ξαναγράφουν τον εαυτό τους και τους άλλους, τον κόσμο που βλέπουν κι εκείνον που δεν βλέπουν και που ωστόσο τον θεωρούν εξίσου πραγματικό.

Γιατί όλοι αυτοί, όλοι όσοι γράφουν, επιμένουν να γράφουν, ενώ έχουν βεβαιωθεί πως θα βγουν κάποια στιγμή από τον κόσμο, καθώς κι ο ίδιος ο κόσμος – αφού ό,τι έχει αρχή θα έχει κι ένα τέλος– θα βγει κάποτε από τον εαυτό του; Ίσως γιατί το γράφειν –συνειδητό ή όχι, εκούσιο ή και ακούσιο, φανερό ή και κρυφό–

αποτελεί την έσχατη, ακραία παρηγοριά για τη θνητότητα που τους πολιορκεί και που τελικά τους καταβάλλει. Αυτή τη θνητότητα που φαρμακώνει την ύπαρξη και τη συνείδηση του ανθρώπου με το φαρμάκι της ματαιότητας, πολεμά και εξορκίζει, και αρνείται η πράξη του γράφειν.

Ο Κώστας Ε. Τσιρόπουλος (1930-2017) ήταν συγγραφέας, μεταφραστής και εκδότης. Το κείμενο «Γράφειν» ανήκει στη συλλογή δοκιμίων «*Η Μόνωση ως Συνομιλία*» (2003).

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

I.

Εκεί πού αναρωτιέσαι για πράγματα που πρώτη φορά
αντικρίζεις

για πράγματα χλιοειπωμένα που έχουνε πια περάσει
για πράγματα που ξαφνιάζουν κι ας γίνονται κάθε μέρα
για πράγματα που έλεγες δεν θα συμβούν ποτέ
και τώρα συμβαίνουν μπρος στα μάτια σου
γί' άλλα που επαναλαμβάνονται μ' ελάχιστες παραλλαγές
για πράγματα που πουλιούνται μόλις πιάσουν
κατάλληλη τιμή

για πράγματα που σάπισαν με το πέρασμα του καιρού
ή που ήσαν σάπια απ' την αρχή και δεν το έβλεπες
εκεί που απορείς για πράγματα που μπόρεσες να κάνεις
για πράγματα σοβαρά ή ανόητα που ρίσκαρες τη ζωή σου
για πράγματα σημαντικά που τα κατάλαβες αργότερα
για πράγματα που τα φοβήθηκες κι απέφυγες
ν' αναλάβεις

για πράγματα που τα προγραμμάτισες και δεν σου βγήκαν
γί' άλλα που τα σχεδίασαν άλλοι και βγήκαν διαφορετικά
για πράγματα που σου έτυχαν χωρίς να τα περιμένεις
για πράγματα που μόνο τα ονειρεύτηκες
και κάποτε, μία στις χίλιες, πραγματώθηκαν...

Εκεί απάνω σε βρίσκει η ποίηση.

Τίτος Πατρίκιος, ποίημα από τη συλλογή «*Σε βρίσκει η ποίηση*» (2012).

ΘΕΜΑ Α1.

Α1. Να αποδώσετε συνοπτικά τους λόγους για τους οποίους η λογοτεχνική ανάγνωση συνιστά λυτρωτική απόλαυση για τον συγγραφέα στο Κείμενο 1 (60-70 λέξεις).

Μονάδες 15**ΛΥΣΗ**

Ο συγγραφέας αιτιολογεί γιατί η λογοτεχνική ανάγνωση συνιστά λυτρωτική απόλαυση. Ειδικότερα, τη θεωρεί στήριγμα στις «αρρώστιες». Σε αντίθεση, μάλιστα, με αυτούς που αδυνατούν να συγκεντρωθούν στην ανάγνωση, για αυτόν η λογοτεχνία αποτελεί κομμάτι της καθημερινότητας στην οποία ανατρέχει οποιαδήποτε στιγμή και ξαναγιώνει έφηβος χωρίς διάθεση επίδειξης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Παράλληλα, το βιβλίο του γεννά τρυφερά συναισθήματα, διότι διαλέγεται με τους συγγραφείς, αξιοποιώντας δημιουργικά το χρόνο του. Τέλος, βρίσκει θεραπευτική την επίδραση των ηρώων στην ψυχή του αναγνώστη, εφόσον η αξία της λογοτεχνίας είναι ακέραιη και υψηλή.

ΘΕΜΑ Β

Β1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, με βάση τα Κείμενα 1 και 2, τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη Σωστό ή Λάθος. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές στα κείμενα:

α. Ο συγγραφέας του Κειμένου 1 διαβάζει λογοτεχνία κυρίως γιατί αυτή σχετίζεται με τις επαγγελματικές του υποχρεώσεις.

β. Ο συγγραφέας του Κειμένου 1 συνήθιζε να διαβάζει προγραμματισμένα.

γ. Το «γράφειν» στο Κείμενο 2 χρησιμοποιείται κυριολεκτικά σε όλο το κείμενο.

δ. Το «γράφειν» στο Κείμενο 2 δεν συνδέεται με ιστορικά και επιστημονικά επιτεύγματα.

ε. Σύμφωνα με τα Κείμενα 1 και 2 τόσο η αναγνωστική όσο και η συγγραφική δραστηριότητα παρηγορούν τον άνθρωπο.

Μονάδες 10

ΛΥΣΗ

- α. Λάθος «Η προσωπική...εξωτερικά» (1^η §)
- β. Λάθος «Έφηβος...ακόμη» (2^η §)
- γ. Λάθος « Έχει γράψει...τίτλους του» (2^η §)
«Σ' έχω γράψει...μέσα μου»
- δ. Λάθος «Μέσα στην ιστορία του κόσμου...γράφουν» (3^η §)
- ε. Σωστό «Ίσως γιατί το γράφειν...καταβάλλει» (5^η §- κείμενο 2)
«και να η θαυματουργή...ιστορίες τους» (7^η §- κείμενο 1)

B2. α. Ο σκοπός του συγγραφέα του Κειμένου 1 είναι να ευαισθητοποιήσει στο ζήτημα της λογοτεχνικής ανάγνωσης. Πώς το επιτυγχάνει; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας αναφέροντας από το κείμενο δύο (2) σημεία στίξης και δύο (2) σχήματα λόγου. Να προσδιορίσετε για το καθένα τη λειτουργία του.

Μονάδες 8

β. Ποια είναι η επικοινωνιακή λειτουργία του ερωτήματος στην 5 η παράγραφο του Κειμένου 2 «Γιατί όλοι ... εαυτό του;»

Μονάδες 7

ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ 15

ΛΥΣΗ

B2α.

- 2^η § **διπλή παύλα** [-το θυμάμαι ακόμη-]: Προσθήκη προσωπικού σχολίου, συναισθηματικά φορτισμένου το οποίο αποδίδεται με εξομολογητική διάθεση.
 - 6^η § **διπλή παύλα και θαυμαστικό** [-τι ειρωνεία!-] : προσθήκη προσωπικού σχολίου, μη απαραίτητο για την κατανόηση της περιόδου, το οποίο όμως έχει επικοινωνιακή λειτουργία προετοιμάζοντας την ανατροπή προσδοκίας που ακολουθεί (έκλεβα χρόνο...ο χρόνος αυτός ξανακερδίζεται)
- Θαυμαστικό:** : έμφαση, προς έκφραση έντονου συναισθήματος- έκπληξη

Ενδεικτικά σχήματα λόγου

(4^η §): «Δεν ασκώ πρωταθλητισμό ανάγνωσης...αναγνώστη»: Μεταφορά- Αλληγορία, καθώς οι λέξεις «πρωταθλητισμός» και «τίτλος», κρύβουν νοήματα διαφορετικά απ' αυτά που δηλώνουν οι ίδιες οι λέξεις, παραπέμπουν σε ένα άλλο νόημα.

(5^η §) :«λες και εγείρονται οι συγγραφείς και συνομιλούν μαζί μου»: παρομοίωση, μιας που αισθητοποιείται και τονίζεται με τρόπο πιο εναργή η ιδιότητα του αντικειμένου που παρομοιάζεται (η έγερση των συγγραφέων και η συνομιλία μαζί τους αποβλέπει στην αποσαφήνιση της φράσης «αισθάνομαι μια τρυφερότητα, μια σιγουριά»)

(7^η §):«Γιατί η λογοτεχνία είναι αμόλυνη, κανένας ιός δεν θα την μεταλλάξει, θα είναι πάντα εκεί»: Ασύνδετο σχήμα, καθώς παρατίθενται ισοδύναμες προτάσεις με

κόμμα ανάμεσα τους για να δοθεί έμφαση στην ποσότητα των νοημάτων καθιστώντας ζωντανό και παραστατικό τον λόγο με πιο γοργό και ταχύ ρυθμό.

(7^η §): «Τέτοια κείμενα έρχονται και γιατρεύουν την ψυχή»: προσωποποίηση, καθώς αποδίδεται μια ανθρώπινη ιδιότητα στα «κείμενα», που παρουσιάζονται να δρουν σαν φυσικά πρόσωπα, καθιστώντας τον λόγο πιο παραστατικό και ζωντανό.

B2. β) Στην αρχή της πέμπτης παραγράφου ο συντάκτης του κειμένου αναρωτιέται για ποιο λόγο οι συγγραφείς «επιμένουν παρά την θνητότητα τους, να γράφουν». Με αυτόν τον τρόπο καταφέρνει παραστατικά και άμεσα να αποδώσει τον θεματικό πυρήνα της παραγράφου, σχετικά με τον παρηγορητικό ρόλο που έχει το «γράφειν» για την θνητότητα των ανθρώπων, με την ερωταπόκριση αυτή, καλεί τον αναγνώστη να προβληματιστεί και να εμπλακεί και αυτός στη διερεύνηση του θέματος.

B3. Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο της τρίτης παραγράφου του Κειμένου 2 («Πλάσματα ... γράφουν») να εξηγήσετε πώς ο άνθρωπος κατά τον συγγραφέα κερδίζει τη μάχη με τον χρόνο (60-70 λέξεις).

Μονάδες 15

ΛΥΣΗ

Παρά τη θνητότητά του ο άνθρωπος από τη φύση του επιδιώκει να διαιωνίσει τον εαυτό του, αφήνοντας το αποτύπωμα της παρουσίας του στο χρόνο. Μέσω της γραφής ο άνθρωπος αναζητά την αθανασία και την υπέρβαση του χώρου και του χρόνου, κατακτώντας την υστεροφημία, μέσα από τη δημιουργία αξιόλογων έργων που είτε προσδιορίζουν την καθημερινότητά του είτε αφήνουν ανεξίτηλο ίχνος στην πορεία του πολιτισμού. Η γραφή, εξάλλου, είναι ένα μέσο κληροδότησης των πολιτιστικών επιτευγμάτων του παρελθόντος στις νεότερες γενιές. Άλλωστε, κατά τους Λατίνους «scripta manent» (τα γραπτά μένουν).

ΘΕΜΑ Γ

Ποιο είναι το θέμα του ποιήματος, κατά τη γνώμη σας; Ποιο ρόλο έχει η Ποίηση στην προσωπική σας ζωή; Να απαντήσετε αξιοποιώντας τουλάχιστον τρεις (3) κειμενικούς δείκτες (150-200 λέξεις).

Μονάδες 15

Βασικό θέμα του ποιήματος αποτελεί κατά την άποψή μου η ιδιότητα της ποίησης να λειτουργεί ως καταφύγιο του ανθρώπου κάθε φορά που προσωπικά βιώματα ή κοινωνικές συνθήκες τον προβληματίζουν («εκεί που αναρωτιέσαι», «εκεί που απορείς»). Ειδικότερα, ο Τ. Πατρίκιος μέσα από την επανάληψη της φράσης «για πράγματα» αναδεικνύει σ' ένα πρώτο επίπεδο κοινωνικές καταστάσεις με τις οποίες ο

άνθρωπος έρχεται αντιμέτωπος: καταστάσεις πρωτόγνωρες, που κανείς δεν περίμενε να συμβούν, καταστάσεις που επαναλαμβάνονται αλλά δεν παύουν να ξαφνιάζουν, αξίες και ιδανικά που εμπορευματοποιούνται ή έχουν πια φθαρεί.

Η ποίηση, ωστόσο, βρίσκει τον άνθρωπο κάθε φορά που στοχάζεται και για την προσωπική του ζωή κάνοντας έναν απολογισμό, όπως άμεσα και παραστατικά δηλώνει η χρήση του β' ενικού προσώπου (π.χ. «ρίσκαρες», «απέφυγες»): για όσα απέφυγε από φόβο, για προσδοκίες που διαψεύστηκαν, για εμπειρίες απροσδόκητες, για κάποια μόνο από τα όνειρα που υλοποιήθηκαν. Όλα αυτά κάνουν τον άνθρωπο να αναζητεί τον ποιητικό λόγο, κάτι που υποδηλώνει η προσωποποίηση της ποίησης στον τελευταίο στίχο, ο οποίος εμφατικά απομονώνεται στο τέλος του αποσπάσματος («Εκεί απάνω σε βρίσκει η ποίηση»).

Ποιον άνθρωπο, όμως; Τον ποιητή, βεβαίως, που θα μετουσιώσει σε ποίηση καθετί που κινεί τον προβληματισμό του και διεγείρει την ευαισθησία του. Αλλά όχι μόνο τον ποιητή. Καθένας από εμάς ως αναγνώστης μπορεί να στραφεί στην ποίηση αναζητώντας συναισθηματική πλήρωση, συγκίνηση, λύτρωση, παραμυθία· ιδίως κατά την εφηβική ηλικία, όταν αναζητάμε απαντήσεις σε προσωπικά αδέξοδα, όταν βιώνουμε εκρήξεις συναισθημάτων, όταν προσπαθούμε να κατανοήσουμε τον εαυτό μας.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

Ποια είναι η σχέση σας με την ανάγνωση βιβλίων και ποιος ο ρόλος της στη γενικότερη διαχείριση του προσωπικού σας χρόνου; Με αφορμή τα Κείμενα 1 και 2 αποφασίζετε να καταθέσετε την προσωπική σας εμπειρία στο ιστολόγιο του σχολείου σας. Να δικαιολογήσετε την όποια επιλογή σας. (300-350 λέξεις).

Μονάδες 30

Πρόλογος

Όλοι μας, νέοι και ενήλικες, ζήσαμε μια περίοδο εγκλεισμού στην οποία φάνηκε πιο έντονα από ποτέ η ανάγκη συνετής διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου μας. Ανάμεσα στους διαθέσιμους τρόπους «κάλυψης» αυτού του χρόνου ξαναμπήκε δυναμικά και το βιβλίο.

Κ. Μέρος

1^η ΝΟΗΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Η σχέση με την ανάγνωση βιβλίων

- Οι πειστικές σχολικές και εξωσχολικές υποχρεώσεις δεν αφήνουν, δυστυχώς, πολλά περιθώρια για το διάβασμα βιβλίων, πέρα όμως από την καταναγκαστική διαδικασία της απομνημόνευσης πληροφοριών ⇒ Ο συρρικνωμένος χρόνος μας ως μαθητών και το άγχος διαχείρισης της λεγόμενης «ύλης» των εξετάσεων, μας στερεί την απόλαυση του βιβλίου από τη διαδικασία της επιλογής του μέχρι και την ολοκλήρωσή του.
- Από την άλλη, βέβαια, τα βιβλία πάντοτε με κάποιο τρόπο, αποτελούν στοιχείο της ζωής μας: σε μικρότερες ηλικίες και σχολικές τάξεις η επαφή με τα παιδικά βιβλία ήταν πιο συστηματική. Στη διάρκεια της εφηβείας μας οι επιλογές είναι πλέον πιο στενευμένες και προσωπικές, με κριτήρια τα ενδιαφέροντα που σταδιακά αποκρυσταλώνουμε. Το πλήθος επιλογών που έχουμε στη διάθεσή μας- διαδικτυακές διαφημίσεις βιβλίων, μεταφορά λογοτεχνικών βιβλίων στον κινηματογράφο ή σε τηλεοπτικές παραγωγές, αφιερώματα σε βιβλία και συγγραφείς από μεγάλα βιβλιοπωλεία και, φυσικά, το περίφημο e- book (ηλεκτρονικό βιβλίο)- διευκολύνουν την ενσωμάτωση των βιβλίων στον ελεύθερο χρόνο μας.
- (εναλλακτικά) Αρκετοί ανάμεσά μας είναι αυτοί που καταφεύγουν στο βιβλίο ως μέσο δημιουργικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους, βιβλίων ελληνικών και ξενόγλωσσων, για να αποφορτιστούν από την πίεση που παράγει το σχολικό διάβασμα και την ανάγκη αποστήθισης πληροφοριών και, μάλιστα, για αντικείμενα που συχνά δεν άπτονται των άμεσων ενδιαφερόντων μας.

2^η ΝΟΗΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ρόλος της ανάγνωσης βιβλίων στη διαχείριση του προσωπικού χρόνου

- Η επαφή με το βιβλίο, συνιστά εποικοδομητική αξιοποίηση του χρόνου μας γιατί λειτουργεί ως αποσυμπύεση από τον σχολικό φόρτο και από προσωπικά αδιέξοδα, προπάντων στην εφηβεία που οι αγωνίες και οι αναζητήσεις μας είναι εντονότερες.
- Αποτελεί, επίσης, μια εναλλακτική ενασχόληση που αντισταθμίζει τη μονοπώληση του ελεύθερου χρόνου μας από τα εξελεγμένα τεχνολογικά μέσα «πολύωρη» περιήγηση στα κοινωνικά δίκτυα, βιντεοπαιχνίδια, τηλεοπτικές σειρές είναι από τις αγαπημένες μας επιλογές, αλλά σίγουρα χωρίς τα οφέλη της ανάγνωσης βιβλίων.

- Αυτή συνιστά μια διαδικασία αυτοσυγκέντρωσης και αυτογνωσίας τόσο γιατί απαιτεί από εμάς να προσηλωθούμε σε αυτό που διαβάζουμε όσο και γιατί ταυτιζόμαστε με ήρωες και πρόσωπα που πρωταγωνιστούν στα βιβλία, βιώνοντας έμμεσα εμπειρίες ζωής και εμπλουτίζοντας το συναισθηματικό μας κόσμο.
- Τέλος, τα βιβλία, μας φέρνουν σε επαφή με έναν κόσμο γνήσιων αξιών, προτύπων και ιδανικών, σε μια εποχή που ο χρόνος μας διασπαθίζεται με ευτελή θεάματα και αναγωγή του εφήμερου και επιφανειακού τρόπου ζωής των «διασημοτήτων» σε «ιδανικό».

ΩΘΗΣΗ

Αρετήρια το μέλλον

ΕΡΩΤΗΣΗ
ΩΘΗΣΗ

Αρετήρια το μέλλον

Επίλογος

Η εμπειρία της απομόνωσής μας είναι σίγουρα μια καλή αφορμή να εκτιμήσουμε την αξία του βιβλίου, να επαναπροσδιορίσουμε τη σχέση μας, κυρίως τη δική μας με την πολύτιμη αναγνωστική εμπειρία.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Αρκετά επιτυχής η επιλογή τόσο των μη λογοτεχνικών κειμένων όσο και του λογοτεχνικού κειμένου. Είχαμε την τύχη να προσεγγίσουμε διδακτικά με μορφή κριτηρίου Αξιολόγησης το κείμενο του Θ. Γρηγοριάδη: «Το γιατρικό της αμόλυντης λογοτεχνίας», από το οποίο είχαμε δώσει ένα απόσπασμα ελαφρώς διασκευασμένο. Η εξαγωγή περίληψης στο όριο λέξεων που ζητείται συνιστά αρκετά βατή διαδικασία. Οι ασκήσεις έχουν πολύ σαφές και συγκεκριμένο περιεχόμενο προσανατολίζοντας επιτυχώς τον μαθητή για το πώς θα απαντήσει.

Όσον αφορά στο λογοτεχνικό κείμενο, είναι συναφές με τα μη λογοτεχνικά κείμενα, το περιεχόμενό του είναι αρκετά κατανοητό από το μέσο μαθητή ώστε να εντοπίσει το θέμα, ενώ και οι κειμενικοί του δείκτες είναι σαφείς. Στο ερώτημα Γ το δεύτερο υποερώτημα απευθύνεται στα βιώματα του κάθε μαθητή σε σχέση με την ποίηση, ενώ η ερμηνευτική προσέγγιση του ποιήματος απαιτεί εύστοχη επιλογή κειμενικών δεικτών για την ανάδειξη του θέματος.

Το θέμα Δ-παραγωγή λόγου είναι αρκετά απαιτητικό, εφόσον απευθύνεται σε προσωπικά βιώματα των μαθητών, σε σχέση όμως με το περιεχόμενο των κειμένων 1 και 2, πράγμα που προϋποθέτει την εύστοχη αποκωδικοποίησή τους από τον μαθητή, ώστε οι κεντρικές του ιδέες να αποτελούν την αφορμή του προβληματισμού των μαθητών (τα δεδομένα της παραγωγής λόγου είναι οι κεντρικές ιδέες των κειμένων).

